

چکیده

پژوهش حاضر با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی، وضعیت استفاده از شبکه اینترنت توسط اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی را بررسی می‌نماید. از بین ۲۷۶۱ عضو هیأت علمی سه دانشگاه مذکور، ۳۶۵ نفر به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای - تصادفی بعنوان نمونه پژوهش تعیین گردیدند. اطلاعات مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده است. حدود ۸۴ درصد از افراد نمونه، پرسشنامه‌ها را تکمیل و عودت دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون مجذور χ^2 و t -student و به کمک نرم‌افزار SPSS انجام شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که حدود $\frac{1}{7}$ (۲۰٪) از افراد نمونه از شبکه اینترنت استفاده می‌نمایند که ۷۹/۶ درصد از آنها بدون واسطه با شبکه کار می‌کنند. درصد استفاده کنندگان در دانشگاه علوم پزشکی ایران (۲۲/۸٪) کمی بیش از دو دانشگاه دیگر می‌باشد اما بین محل خدمت و استفاده از شبکه رابطه معنی‌داری وجود ندارد ($\chi^2=0/36$). همچنین بیشترین درصد استفاده کنندگان (۲۷/۸٪) سابقه کاری کمتر از ۵ سال دارند. بر طبق آزمون t ، میانگین سابقه کار در دو گروه اختلاف معنی‌داری ندارد ($t=1/35$). استادان بیش از سایر گروه‌های رتبه‌های علمی از اینترنت استفاده می‌نمایند (۲۸/۶٪). در این پژوهش بین وضعیت استفاده و رتبه علمی رابطه‌ای مشاهده نشده است، بدین ترتیب فرضیه پژوهش تأیید نمی‌گردد. در ضمن، صرفاً ۲۲/۶ درصد از افراد به این شبکه دسترسی دارند و دسترسی از عوامل مؤثر بر استفاده می‌باشد ($\chi^2=3/42$). دانشگاه محل خدمت ۲۹/۸ درصد از افراد مورد بررسی برای اعضای هیأت علمی خود دسترسی را فراهم ساخته است و ۲۳/۴٪ نیز از طریق مرکز تحقیقات ریاضیات و فیزیک نظری به اینترنت دسترسی پیدا کرده‌اند. بیش از نیمی از افراد (۵۸/۷٪) در حد متوسط با شبکه آشنا هستند و ۴۹/۶ درصد از آنها با استفاده از کمک دوستان و همکاران خود نحوه کار با شبکه را آموخته‌اند. از بین خدمات متنوع اینترنت، پست الکترونیکی (۹۳٪) و پس از آن وب (۷۵/۶٪) بیش از سایر خدمات در دسترس قرار دارند، همچنین این دو سرویس اینترنت به ترتیب (۹۱/۵٪) و (۷۲/۳٪) بیشتر از دیگر خدمات شبکه مذکور مورد استفاده قرار می‌گیرند. درصد بالایی (۴۵/۴٪) از افرادی که به پست الکترونیکی دسترسی دارند مدت ۲۳-۱۲ ماه از دسترسی آنها می‌گذرد در حالی که اکثر کسانی که وب را در دسترس دارند کمتر از ۶ ماه از دسترسی آنها می‌گذرد. همچنین ۵۷/۱٪ از پست الکترونیکی و ۳۳/۳ درصد نیز از وب هر روز استفاده می‌کنند و بطور کلی، حدود ۷۳٪ از استفاده کنندگان در هر بار استفاده بین ۳۰ تا ۶۰ دقیقه وقت صرف می‌نمایند. استفاده کنندگان از شبکه اینترنت بیشتر برای کارهای پژوهشی (۸۸/۲٪) و سپس برقراری ارتباط با همکاران خود در خارج از کشور (۶۶/۷٪) استفاده می‌نمایند و حدود ۵۵ درصد از آنها با استفاده از اینترنت در حد متوسط به هدف خود دست پیدا کرده‌اند، همچنین نتایج این پژوهش حاکی از آن است که در هر دو گروه استفاده کننده و غیر استفاده کننده کتابخانه‌ها (حدود ۹۳٪) و کنفرانس‌ها (۸۰/۴٪) بیش از سایر مجراهای اطلاعاتی برای روزآمد نگهداشتن اطلاعات بکار می‌روند. از نظر افراد مورد پژوهش مهمترین عامل مؤثر بر عدم استفاده، عدم دسترسی (۶۶٪) و اشکال در خط مخابرات و ارتباطات (۴۲/۵٪) می‌باشد در پایان پیشنهاداتی چون برگزاری کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی در جهت ارتقاء سطح آگاهی اعضای هیأت علمی نسبت به اینترنت، فراهم نمودن دسترسی و امکان استفاده با هزینه مقرون به صرفه و ارتقاء سطح کیفی خطوط ارائه گردیده است.